

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ถึง ๑ ใน ๓ ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีอัตราการเพิ่มของประชากรสูงและสูงกว่าอัตราการเพิ่มเฉลี่ยของทั้งประเทศ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร เกษตรกรรมจึงเป็นสาขาที่มีความสำคัญสูงสุดในระบบการผลิตของภาค โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๔๕.๕ ของผลผลิตและรายได้ของภาคในปี ๒๕๑๙ แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาความยากจนและความแห้งแล้งยังเป็นสัญญาณลักษณะของดินแดนภาคนี้ ภูมิอากาศและคุณภาพของดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาการเกษตรน้อยกว่าภาคอื่นๆ เป็นสาเหตุสำคัญที่มีผลกระทบต่อเกษตรกรซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของภาคนี้ ลักษณะพื้นที่ของภาคส่วนใหญ่เป็นหิน ดินปนทราย และดินแฉะ ซึ่งไม่สามารถช่วยเก็บกักน้ำไว้ได้ และนอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องน้ำฝนซึ่งมีความไม่แน่นอนสูง จากสภาพภูมิศาสตร์ดังกล่าวซึ่งไม่อำนวยความสะดวกผลผลิตด้านการเกษตรและโครงสร้างความยากลำบากในด้านการประกอบอาชีพการเกษตรแก่ประชากรในภาคนี้อย่างมาก ทำให้ต้องมีการละทิ้งถิ่นฐานไปทำมาหากินในภาคอื่นๆ หรือมีการเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากภาคการเกษตรออกไปหางานทำในกรุงเทพมหานครกันปีละมากๆ จากการศึกษาสถิติของกรมแรงงานเกี่ยวกับผู้ที่มาสมัครงานที่สำนักจัดหางานในเขตกรุงเทพมหานครจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีปีละประมาณ ๖,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ คน ซึ่งคนเหล่านี้จะทยอยออกมาหางานทำในกรุงเทพฯ ติดต่อกันทุกเดือนในอัตราเดือนละ ๕๐๐ - ๖๐๐ คน จากสถิติกรมแรงงานในปี ๒๕๑๙ มีผู้มาสมัครงานที่สำนักจัดหางานในเขตกรุงเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, "อีสาน: โฉมหน้าปัจจุบัน," วารสารเศรษฐกิจและสังคม ๑๔ (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๑) : ๕

จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๖,๒๗๖ คน นอกจากนี้ยังมีชาวอีสานอีกจำนวนหนึ่งไปทำงานทำในเขตจังหวัดใกล้เคียงเป็นจำนวนไม่น้อย เพราะจากสภาพทางเศรษฐกิจระบุว่าครอบครัวที่มีอาชีพทำนาแต่เพียงอย่างเดียวนั้นจะมีงานทำเพียง ๕ เดือนต่อหนึ่งปีเท่านั้น^๒ แต่ปัจจุบันโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง และบริษัทเอกชนหลายบริษัทได้ให้ความสนใจและเข้ามาส่งเสริมการเพาะปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิชซึ่ง เป็นพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศภูมิอากาศและสภาพแรงงานที่ว่างงานในแถบนี้ เป็นการช่วยให้เกษตรกรได้ใช้เวลาว่างในช่วงฤดูแล้งภายหลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วให้เป็นประโยชน์ โดยการเพาะปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิชอยู่ในท้องถิ่นของตนไม่ต้องอพยพไปทำมาหากินที่อื่น ในการส่งเสริมการเพาะปลูกผู้ส่งเสริมจะรับหน้าที่จัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงและอุปกรณ์การผลิตต่างๆ ตลอดจนจัดพนักงานตรวจโรยยาสูบออกไปให้คำแนะนำในการเพาะปลูกที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลดี กับทั้งยังเป็นผู้หาตลาดการจำหน่ายและรับซื้อใบยาสูบทั้งหมดที่ผลิตได้ในเขตส่งเสริมของตนอีกด้วย การเพาะปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิชเป็นพืชจำพวกที่ต้องใช้แรงงานมาก (Labour Intensive) มีตลาดต่างประเทศต้องการพอสมควร ชาวไร่สามารถจำหน่ายผลผลิตโคแฉนออนและโคราคาดี้ ปรากฏว่าปัจจุบันมีชาวไร่จำนวนมากได้ให้ความสนใจต่อการเพาะปลูกพืชชนิดนี้กันมากและคาดได้ว่าจะเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ ได้ดีในอนาคต หากชาวไร่ได้ใช้ความพยายามผลิตให้โคคุณภาพและราคาตามที่ตลาดต้องการ

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าควรจะได้มีการศึกษาวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจถึงรายละเอียดของการผลิต โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการเพาะปลูกจนถึงขั้นการผลิตเป็นใบยาแห้ง และการจำหน่าย เพื่อให้ทราบว่าการผลิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิต

^๑ เรืองเดียวกัน, หน้า ๖

^๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, "ชนบทอีสาน ในฟ้าบมีน้ำ ในดินขามีแร่ทราย", วารสารเศรษฐกิจและสังคม ๑๔ (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๐)

เป็นอย่างไบบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการเพาะปลูก ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการส่งเสริมการเพาะปลูกในปัจจุบันและเพื่อการวางแผนการส่งเสริม การเพาะปลูกในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงการผลิตใบยาสูบพันธุ์เตอร์กิชของจังหวัดร้อยเอ็ดในระดับฟาร์ม ใน คานต่างๆต่อไปนี้

- ก. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิต
- ข. Input Elasticity, Return to scale, Marginal Productivity
Economic Efficiency
- ค. ศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตต่อไร่

วิธีการศึกษา

การสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

โดยเหตุที่การส่งเสริมการเพาะปลูกและวิธีการเพาะปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิชใน อำเภอกต่างๆของจังหวัดร้อยเอ็ดมีลักษณะเหมือนกันมาก (Homogeneous) ในการศึกษาครั้งนี้จึง จะทำการศึกษาเฉพาะการเพาะปลูกในเขตอำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เท่านั้น เพราะเป็น อำเภอกที่มีการเพาะปลูกมากและโค่นลคี่ ที่อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ดนี้เป็นเขตส่งเสริมการ เพาะปลูกของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง การส่งเสริมการเพาะปลูกของโรงงานยาสูบ ในอำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเขตการส่งเสริมออกเป็น ๑๑ เขต เป็นเขตที่ขึ้นกับ สถานีบ่มใบยาไทรงาม ๑ จำนวน ๖ เขต และขึ้นกับสถานีบ่มใบยาไทรงาม ๒ จำนวน ๕ เขต ในการศึกษาครั้งนี้จะเลือกเขตที่เป็นตัวแทนเพื่อการศึกษาจากสถานีบ่มใบยาทั้งสองเขตนี้ ซึ่ง สะดวกในการเดินทางและติดต่อจำนวน ๕ เขต และไคทำการศึกษาประชากร

ในเขตที่เลือกแล้ว ปรากฏว่ามีขนาดพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ ๑ - ๘ ไร่ แต่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่มีจำนวนน้อยมาก ส่วนใหญ่พื้นที่เพาะปลูกมีขนาดเล็กเดียวกัน และไคทำการเลือกตัวอย่าง (Sample) จากกลุ่มประชากรกลุ่มนี้โดยจัดกลุ่มประชากรออกเป็นแต่ละพวกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก (Stratified Random Sampling) จากจำนวน

ประชากรทั้งสิ้น ๓๕๔ ราย แลวจึงสุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละพวกที่แบ่งไว้โดยจับสลาก
เลือกชาวไรมาเป็นตัวอย่างเพื่อการศึกษา ๒๒๐ ราย (เลือกสำรวงไว ๒๐ ราย) หรือร้อยละ
๒๗.๓ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑.๑

จำนวนประชากร (Population) และจำนวนตัวอย่าง (Sample) ของผู้
เพาะปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิชในบริเวณที่สำรวจ แยกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก

ขนาดพื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนผู้เพาะปลูกทั้งหมด (ราย)	จำนวนผู้เพาะปลูกที่เป็นตัวอย่าง (ราย)
๑	๔๔๑	๑๒๒
๒	๒๘๘	๗๖
๓	๓๘	๑๒
๔	๑๙	๖
๕	๗	๓
๖	๐	๐
๗	๐	๐
๘	๑	๑
รวมทั้งสิ้น	๗๙๔	๒๒๐
คิดเป็นร้อยละ	๑๐๐	๒๗.๓

วิธีการคนควาและวิจัย

การรวบรวมขอมูลเพื่อการศึกษาจะทำการรวบรวมจาก ๒ แหล่งด้วยกัน คือจากเอกสารที่มีผู้ศึกษาคนควาไวแแล้วสวนหนึ่ง และอีกสวนหนึ่งใ้จากการสร้างแบบสอบถาม (Format Questionnaires) ขึ้นมาทำการสัมภาษณ์เฉพาะปลูก

แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ตอนประวัติของผู้เพาะปลูก

ตอนที่ ๒ เป็นเรื่องปัจจัยต่างๆที่ต้องใช้ในขั้นตอนต่างๆของการเพาะปลูก เริ่มตั้งแต่การเพาะกลายาสูบ การปลูกในไรตลอดจนการทำใบยาแห้ง และการเตรียมขายใบยา

ตอนที่ ๓ เป็นเรื่องของผลผลิต รายรับและรายจ่ายค่าเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆที่มีความคงทนถาวรที่ใช้ในการเพาะปลูก

เมื่อใ้ขอมูลต่างๆจากแบบสอบถามข้างตนแลแล้วนำวิเคราะห์อธิบายความสัมพันธ์ของปริมาณผลผลิตและปริมาณการใ้ปัจจัยการผลิตโดยใช้แบบจำลองที่เรียกว่า Cobb-Douglas

Production Function ซึ่งแสดงใ้ดังนี้

$$Y = X_1^{b_1} X_2^{b_2} X_3^{b_3} \dots X_n^{b_n}$$

โดยที่ Y เป็นผลผลิตที่ใ้ได้

X_i (i = 1, 2, n) เป็นปัจจัยการผลิต

b เป็นค่าคงที่ซึ่งมีค่าเป็นบวก

จากทฤษฎีต้นทุนการผลิต พิจารณาแบ่งแยกต้นทุนการผลิตเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรผันและแยกต้นทุนทั้งสองประเภทนี้ออกเป็น ต้นทุนจ่ายจริง (Explicit cost) และต้นทุนจำบัง (Implicit cost) เพื่อศึกษาว่าต้นทุนแต่ละชนิดมีอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร ตลอดจนคำนวณหาต้นทุนและผลตอบแทนรวมเฉลี่ยต่อ ๑ ไร ของผู้ผลิตที่ตกเป็นตัวอยางในการสำรวจ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๑. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิต
๒. เพื่อทราบฐานะของเกษตรกรเพาะปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิช
๓. เพื่อทราบถึงการใช้จ่ายในการผลิตว่ามีคุณภาพหรือไม่ และได้ผลทาง

เศรษฐกิจอย่างไรบ้าง

๔. เพื่อใช้เป็นแนวทางเพื่อให้ข้อมูลแกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการ

ผลิต